βρεθῆ στὴ Μοραβία τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων, βλέπει χαρούμενος ἕνα πολὺ πρωτότυπο θέαμα ποὺ τὸν παραξενεύει.

Μόλις νυχτώσει, ἀπὸ τὰ κατάκλειστα σπίτια ἀκούγονται γέλια, τραγούδια καὶ χαρούμενες φωνὲς κι' ἀπὸ τὶς χαραμάδες κάθε παραθύρου πέφτουν ἀπάνω στὸ χιόνι στενὲς λουρίδες κόκκινου φωτὸς ποὺ τὸ κάνουν ν' ἀστράφτη μὲς στὴ νύχτα.

Σὲ κάθε σπίτι τώρα στὸ λαμπερὸ φῶς τοῦ τζακιοῦ, βλέπει κανεὶς μιὰ ἀλλόκοτη σκηνή. Κάθε παραμονὴ Χριστουγέννων στὴ Μοραβία κάνουν ὡροσκόπια. Τὰ κορίτσια κάθονται κατευθεῖς καὶ κόβουν στὴ μέση τὸ καθένα κι' ἀπὸ ἕνα μῆλο: ἂν τὰ κουκούτσια τοῦ μήλου εἶνε ταιριασμένα σὲ σχῆμα ἄστρου, αὐτὸ δείχνει ὅτι δὲν θὰ πεθάνουν ἐκείνη τὴ χρονιά. Ἔπειτα, ὅταν βεβαιωθοῦν γι' αὐτό, φέρνουν ἀπ' ἔξω μικροὺς κάδους γεμάτους παγωμένο νερο. Τὰ κορίτσια τότε σπάνε τὸ κρύσταλλο κι' ἂν τὸ σπάσιμο πάρει τὸ σχῆμα ἑνὸς ἄστρου, αὐτὸ σημαίνει πὼς θ' ἀρραβωνιαστοῦν γρήγορα πρὶν βγῆ ὁ καινούργιος χρόνος.

Γιὰ νὰ συμπληρώσουν ὅμως αὐτὴ τὴ χαρμόσυνη ἔνδειξη, τινάζουν τὸ πόδι τους ψηλὰ καὶ πετοῦν πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους ἕνα ἀπὸ τὰ παπούτσια τους· ἂν τὸ παποῦτσι πέση μὲ τὴ μύτη πρὸς τὴν πόρτα, ξεφωνίζουν ἀμέσως ἀπὸ τὴ χαρά τους γιατὶ θὰ παντρευτοῦνε δίχως ἄλλο τὴν ἴδια χρονιὰ τῶν ἀρραβώνων τους!

Τὰ περίεργα ὡστόσο κορίτσια θέλουν νὰ μάθουν περισσότερα καὶ γι' αὐτό, ἀφοῦ καθαρίσουν προσεχτικὰ ἕνα μῆλο δίχως νὰ σπάσουν τὸ φλοῦδι του, τὸ ρίχνουν ἔτσι ἀτόφιο πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους κι' ἔπειτα σκύβουν γιὰ νὰ δοῦν τί σχῆμα πῆρε. Ἂν λοιπὸν τὸ φλοῦδι σχηματίζει ἕνα γράμμα, αὐτὸ τὸ γράμμα εἶνε τὸ ἀρχικὸ τοῦ ὀνόματος ἐκείνου ποὺ θὰ τὶς ἀρραβωνιαστῆ μέσα στὸ χρόνο.

Ὕστερα ἀπὸ τ' ἀλλόκοτα αὐτὰ ὡροσκόπια, ἔρχεται ἡ ὥρα τῶν δώρων. Ἀγόρια καὶ κορίτσια ξέρουν ὅτι στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἡ μητέρες κι' ἡ μεγαλες ἀδελφὲς στολίζουν καὶ φωτίζουν τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο. Ἀξαφνα ὅμως ἀκούγεται ἀπ' τὸ δρόμο μιὰ κραυγή:

—Οἱ Σλοβάκοι! Οἱ Σλοβάκοι!..

Ὅλος ὁ κόσμος τότε ξεχύνεται στὸ δρόμο καὶ βλέπει στὴν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ μιὰ ἀλλόκοτη συντροφιὰ ἀπὸ χωριάτες μὲ παράξενες φορεσιές: εἶνε οἱ Σλοβάκοι.

Οἱ Σλοβάκοι ποὺ κατεβαίνουν ἀπ' τὰ βουνὰ τῶν Οὐγγρικῶν συνόρων τριγυρίζουν στὰ χωριὰ τῆς Μοραβίας, ἐξασκῶντας ὅλοι σχεδὸν τὸ ἴδιο ἐπάγγελμα: κολλοῦν πορσελάνες. Οἱ φτωχοὶ αὐτοὶ τεχνίτες εἶνε ἡσυχοι καὶ τοὺς ἀγαπάει ὅλος ὁ κόσμος. Δὲν γίνεται γιορτὴ ἂν δὲν λάβουν μέρος κι' οἱ Σλοβάκοι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων δὲν παραλείπουν νὰ συμπληρώνουν κι' αὐτοὶ μὲ τὴν παρουσία τους τὴ χαρὰ τῶν χωρικῶν.

Οἱ Σλοβάκοι γυρίζουν ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ κρατῶντας μιὰ μικροσκοπικὴ φάτνη, φωτισμένη μὲ πολύχρωμα φαναράκια μὲ τὸ μικρὸ Ἰησοῦ, τοὺς γονεῖς του, τοὺς Μάγους καὶ τὰ ταπεινὰ ζῶα τῆς παραδόσεως καὶ στέκονται ἔξω ἀπὸ τὸ κάθε σπίτι γιὰ νὰ ποῦν τὴν «Κολέντα», τὰ Χριστουγεννιάτικα κάλαντα τῆς Μοραβίας.

Οἱ χωρικοὶ τοὺς δέχονται στὰ σπίτια τους, τοὺς φιλεύουν καὶ περιποιοῦνται ὅσο μποροῦνε περισσότερο τὰ μικρὰ παιδιά τους. Τοὺς δίνουν τὰ πιὸ ὥμορφα κουλούρια καὶ τὰ καλύτερα γλυκά, γιατὶ τὰ κορίτσια τῆς Μοραβίας ἀγαποῦν μὲ τρέλλα τὰ παιδιά. Ἔπειτα, μὲ τὰ κερια στὰ χέρια, τραγουδοῦν ὅλοι μαζὶ τὰ κάλαντα καὶ ξεπροβοδίζουν κατόπιν τοὺς Σλοβάκους ποὺ πᾶνε στ' ἄλλα σπίτια γιὰ νὰ δείξουν τὴ φωτισμένη φάτνη τους καὶ νὰ εὐχηθοῦν καὶ τοὺς ἄλλους χωρικούς: Καλὰ Χριστούγεννα!..

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΕΝΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ

Ὁ Γεωργιανὸς πρίγκηψ Στρανίσκι, ὅταν ἔμαθε ὅτι ἡ ὥμορφη γυναῖκα του εἶχε ἐρωτικὲς σχέσεις μὲ τὸν νεαρὸ γραμματέα του Ντάρσιν, ἔγινε ἔξω φρενῶν. Ἔπιασε ἀμέσως τὸν Ντάρσιν καὶ τὸν κρέμασε μὲ τὰ πόδια ἀπάνω καὶ τὸ κεφάλι κάτω ἀπὸ ἕνα δένδρο τοῦ κήπου του. Ἔπειτα ἔδωσε στὴ γυναῖκα του τὸ σπαθί του καὶ τὴν διέταξε νὰ κόψη τὸ κεφάλι τοῦ ἀγαπημένου της. Ἡ ὥμορφη γυναῖκα λιποθύμησε καὶ τότε ὁ θηριώδης πρίγκηψ τὴν ἔσφαξε μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ κρεμασμένου φιλοῦ της. Ὕστερα ἔβαλε φρουροὺς στὸ δένδρο καὶ τοὺς διέταξε νὰ ἐρεθίζουν τὸν Ντάρσιν καὶ νὰ τὸν ξελιποθυμοῦν κάθε φορὰ ποὺ ἔχανε τὶς αἰσθήσεις του, γιὰ νὰ βλέπη διαρκῶς τὸ ἀκέφαλο πτῶμα τῆς ἀγαπημένης του.

Ὁ δυστυχὴς γραμματεὺς τοῦ Γεωργιανοῦ πρίγκηπος παρακαλοῦσε τὸ δημιό του νὰ τὸν σφάξη κι' ἐκεῖνον, ἀλλ' ὁ πρίγκηψ ἐπέμενε ὡς τὸ τέλος στὴν ἐκδίκησί του. Ὁ νεαρὸς Ντάρσιν πέθανε ὕστερα ἀπὸ τρεῖς ὧρες μὲ τρομεροὺς σπασμούς.

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ — **ΤΟΥ ΟΥΓΟΥ ΛΑΠΑΙΡ**

ΘΕΟΥ ΦΩΤΙΣΙ!

Ἡ δεσποινὶς Ἀναΐς, γερουντοκόρη ἑξηντα πέντε χρόνων, ζοῦσε ἀπὸ πολὺ καιρὸ μονη της. Ἦταν πλούσια, μὰ φοβερὰ φιλάργυρη.

Μὰ μὲ τὰ χρόνια εἶχε πειὸ χαριτωμένα. Δὲν μποροῦσε νὰ πάρη τὰ πόδια της. Ἔπρεπε νὰ βρῆ μιὰ γυναῖκα νὰ τῆς κρατᾶη τὸ νοικοκυριὸ καὶ νὰ τὴν ταιγιάνη στὴν ἐκκλησία. Βρῆκε λοιπὸν μιὰ νέα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Βικτωρίνα, μὲ μάτια ἔξυπνα καὶ ὄμορφο εὐχάριστο. Ἔκανε συμφωνία μαζὶ της νὰ τρώη στὸ σπίτι της καὶ νὰ παίρνη μισθὸ 10 φράγκα τὸ μῆνα.

Νὰ τρώη! Τρόπος τοῦ λέγειν. Γιατὶ τὶς περισσότερες βραδιὲς ἡ Βικτωρίνα σκαρφαλωνε μὲ ἀδειανὸ στομάχι τὴ στενὴ σιγμοειδὴ σκάλα, γιὰ ν' ἀνέβη στὴ σοφίτα της.

Ὅσο ἔφεγγε ὁ Θεὸς τὴ μέρα, ὅταν τελείωνε τὶς χοντρὲς δουλειές, ἡ Βικτωρίνα πήγαινε καὶ καθόταν κοντὰ στὸ παράθυρο, ἀπέναντι ἀπὸ τὴν κυρά της, τὴ δεσποινίδα Ἀναΐδα, κι' ἐμαντάριζε τὶς κάλτσες κι' ἐμπάλωνε τ' ἀσπρόρουχα.

Ἀπὸ τὸ δρόμο ἀραιοὶ περνοῦσαν οἱ διαβάτες καὶ πάντα οἱ ἴδιοι. Ὅταν ἔβρεχε, τὰ παιδιὰ τῆς γειτονιᾶς ἔπαιζαν μὲ τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι τοῦ δρόμου... Πλῆξις!...

Ἕνα χειμωνιάτικο πρωΐ, ἡ δεσποινὶς Ἀναΐς γύρισε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία πολὺ κουρασμένη. Ἡ Βικτωρίνα τὴν ἐπῆγε καὶ τὴν ἐκάθησε σὲ μιὰ πολυθρόνα. Μὰ ἐπειδὴ χειροτέρευε σὲ λίγο, τὴν ἄπλωσε στὸ κρεββάτι της καὶ φώναξε τὸ γιατρό. Κι' ὁ γιατρός, ἀφοῦ κίτταξε τὴ δεσποινίδα Ἀναΐδα, εἶπε πὼς ἡ καρδιά της ἦταν ἀδυνατη, πὼς λίγη ζωὴ εἶχε ἀκόμα καὶ πὼς πάσδυνε σιγὰ - σιγά, σὰν κερὶ ποὺ σώνεται. Ἡ Βικτωρίνα κατέβασε τότε τὸ κρεββάτι της στὴν τραπεζαρία, ἀπλα στὴν κάμαρα τῆς κυρίας της, μήπως τὴν χρειασθῆ τὴ νύχτα.

Μιὰ νύχτα ἡ Βικτωρίνα ἄκουσε νὰ τρίζη κάτι στὴν κρεββατοκάμαρα τῆς κυρίας της καὶ σὲ λίγο κάτι παράξενους μεταλλικοὺς κρότους. Σηκώθηκε σιγὰ ἀπὸ τὸ κρεββάτι της κι' ἔβαλε τὸ μάτι της στὴ χαραμάδα τῆς πόρτας. Εἶδε τὴν κυρὰ της γονατισμένη μπρὸς στὴν κονσόλα νὰ μετρᾶη στὸ φῶς ἑνὸς κεριοῦ χρυσὰ νομίσματα στὰ τρεμάμενα δάχτυλά της.

Ἡ Βικτωρίνα κίτταξε σὰν ὑπνοπτισμένη...

—Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ! φιβόμισε, καὶ ξανάπεσε στὸ κρεββάτι της.

Μὰ δὲν ἔκλεισε μάτι. Χρυσὸ ἐκκοσφρεγκα γύρευαν μπροστὰ στὰ μάτια της. Τὴν ἄλλη μέρα δὲν μποροῦσε νὰ συμμαζεύη τὸ μυαλό της. Κάθε φορὰ ποὺ ζύγωνε στὸ κρεββάτι τῆς κυρίας της ἄκουγε μιὰ φωνὴ νὰ τῆς ψιθυρίζη στ' αὐτί:

—Σπάσε τὸ σιρταρι καὶ πάρε τὸ χρυσάφι... Θὰ γίνης νοικοκυρά, δὲν θάσαι πειὰ δοῦλα. Δὲν ἔχεις παρὰ ν' ἁπλώσης τὸ χέρι...

Μὰ ἡ Βικτωρίνα δὲν ἄπλωσε τὸ χέρι. Φοβόταν τὴν ἁμαρτία.

Ἕνα βράδυ, καθὼς ἐπῆγε νὰ κλείση τὰ παντζούρια τοῦ παραθυριοῦ τῆς κρεββατοκάμαρας τῆς κυρίας, ἡ δεσποινὶς Ἀναΐς τῆς φώναξε:

—Βικτωρίνα, ἄναψε ἕνα κερί, δὲν μπορῶ νὰ μένω στὰ σκοτεινά...

Τ' Βικτωρίνα ἔπραψε ἕνα σπίρτο στὸν τοῖχο, γιὰ ν' ἀνάψη τὸ κερί, καὶ τότε, γιὰ πρώτη φορά, παρατήρησε πὼς ἂν εἶνε σκοτεινά, μένοιν στὸν τοῖχο φωτεινὲς γραμμὲς, ἄμα τρίψη κανεὶς ἕνα σπίρτο. Αὐτὸ τὸ φαινόμενο τὴν ἔρριξε σὲ μεγάλη συλλογή. Ἐκεῖ ποὺ δούλευε τὴν ἄλλη μέρα, διάφορες σκέψεις περνοῦσαν ἀπ' τὸ κεφάλι της. Τὸ βράδυ ἡ ὥρα ἦταν ἀκόμα ἔγκαιρα καὶ τὴ δεσποινίδα Ἀναΐδα τὴν εἶχε πάρει ἕνας ἐλαφρὸς ὕπνος.

Τότε ἡ Βικτωρίνα ἔσβυσε τὸ κερὶ καὶ σιγὰ - σιγὰ στὸ σκοτάδι ἐπῆγε καὶ μ' ἕνα σπίρτο, τρίβοντας τὸ ἐλαφρὰ στὸν τοῖχο, ποὺ ἦταν ἀπέναντι ἀπὸ τὸ κρεββάτι τῆς κυρᾶς της, ἔγραψε κάτι γράμματα, ποὺ ἐφωσφόριζαν μέσα στὸ σκοτάδι. Ὕστερα βγῆκε ἔξω σιγὰ, ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ γιὰ νὰ ξυπνήση τὴν κυρά της, ἔρριξε μιὰ καρέκλα στὸ ἄλλο δωμάτιο.

Ἡ δεσποινὶς Ἀναΐς ἐξύπνησε, μὰ μόλις ἄνοιξε στὰ σκοτεινὰ τὰ μάτια, ἄκουσε μιὰ φωνὴ... Στὸν ἀπέναντι της τοῖχο κάτι φωτεινὰ γράμματα ἐφωσφόριζαν μέσα στὸ σκοτάδι. Ἐδιάβασε:

«Ἂν θέλεις νὰ πᾶς στὸν Παράδεισο, ἄφησε τὴν περιουσία σου στὴ Βικτωρίνα».

Ἔπραψε τὰ μάτια της. Τὰ γράμματα ἦσαν ἐκεῖ...

—Βικτωρίνα! Βικτωρίνα! φώναξε ἡ γεροντοκόρη μὲ πνιγμένη φωνή.

Ἡ ὑπηρέτρια μπῆκε τρεχάτη στὴν κρεββατοκάμαρα, σαστισμένη τάχα, κρατώντας ἕνα κερὶ στὸ χέρι. Εἶδε τὴν κυρία της μὲ γουρλωμένα μάτια, τραγιμένη...

—Ἐκεῖ .... Στὸν τοῖχο, Βικτωρίνα... Εἶδα...

—Μπᾶ, σὲ καλό σας, κυρία!... Τί πάθατε;...

—Ἐδιάβασα στὸν τοῖχο...

—Ὄνειρο θᾶταν, καλὲ κυρία. Ὁ τοῖχος δὲν ἔχει τίποτε...

Καὶ μὲ τὴν παλάμη της ἡ πονηρὴ ὑπηρέτρια ἐσκούπισε τὸ φώσφορο ἀπὸ τὸν τοῖχο.

—Δὲν ἦταν ὄνειρο, Βικτωρίνα! Εἶδα, ἐδιάβασα! Θὰ πάω στὸν Παράδεισο! Θεοῦ φώτισι ἦταν!...

—Ἡσυχάστε, κυρία, κοιμηθῆτε, δὲν ἦταν τίποτε...

Τὸ ἄλλο πρωΐ ἡ γεροντοκόρη κάλεσε τὸν συμβολαιογράφο καὶ στὴ διαθήκη της ὅρισε γενικὴ κληρονόμο τὴν Βικτωρίνα.

Σὲ λίγες μέρες πέθανε, ἔσβυσε, σὰν λύχνος ποὺ σώθηκε τὸ λάδι του. Καὶ ἡ Βικτωρίνα ἐκληρονόμησε δίκη της τὴν περιουσία.

—Πῶς τάπαθε ἡ κρυφὴ κακοκαθίκια καὶ σ' ἄφησε κληρονόμο; τὴν ρωτοῦσε ὁ κόσμος.

—Φώτισι Θεοῦ τῆς ἦρθε! ἐβεβαίωνεν ἡ Βικτωρίνα. Φώτισι Θεοῦ!...